

นิทรรศการหอยขาวเพื่อประชาสัมพันธ์ชี้แจงข้อมูลและทำความเข้าใจโครงการ

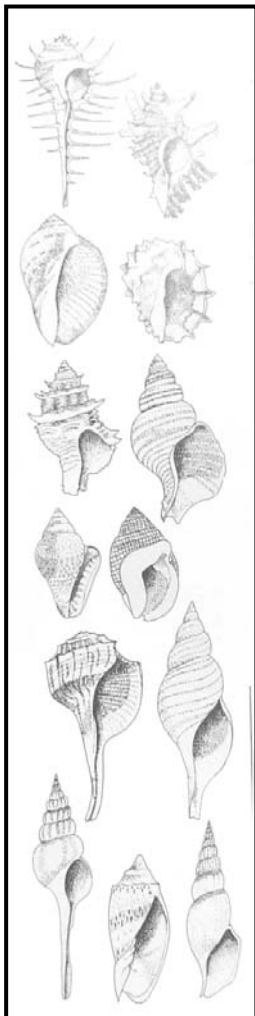
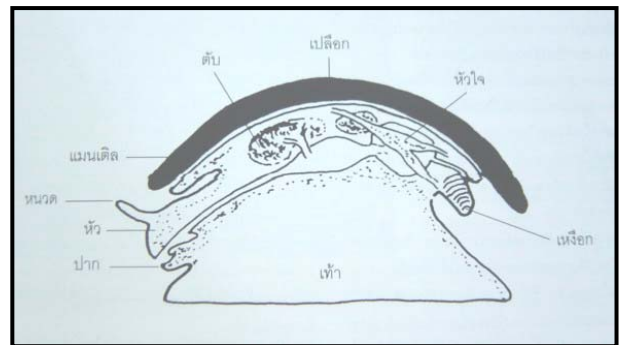

ภาพหอยต่างๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

“หอย”

ข้อมูลทั่วไป

หอยเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่จัดอยู่ในไฟลัม มอลลัสคา (Phylum Mollusca) สัตว์ในไฟลัมนี้มักมีเปลือกแข็งห่อหุ้มร่างกายเพื่อป้องกันอันตราย และป้องกันสภาพแวดล้อมที่อาจเปลี่ยนแปลงไป ร่างกายของหอยจะประกอบไปด้วย 4 ส่วนคือ ส่วนหัว (Head) ส่วนเท้า (Foot) ส่วนอวัยวะภายใน (Visceral mass) และส่วนแมนเทิล (Mantle) โดยส่วนแมนเทิลเป็นอวัยวะที่พบเฉพาะในไฟลัมมอลลัสคา เป็นส่วนที่สร้างเปลือกและห่อหุ้มร่างกาย หัวของหอยอยู่ส่วนหน้าสุดของลำตัวและประกอบด้วยส่วนที่มีระบบประสาทสัมผัสและปาก ส่วนเท้าของหอยเป็นอวัยวะที่เป็นกล้ามเนื้อแข็งแรง สามารถเปลี่ยนรูปร่างและยืดหดได้ เป็นอวัยวะช่วยในการเคลื่อนที่หรือฝังตัว

เปลือกของหอยเป็นหินปูน มีการจัดเรียงตัวเป็นชั้น ชั้นนอกมักมีสีสันทะลุกลายต่างๆ ส่วนชั้นในลักษณะเป็นมุกเคลือบมัน จำนวนชั้นของเปลือกหอยมีไม่เท่ากัน เช่น ลิ่นทะเลมีเปลือกแปดชั้น หอยฝาเดียวทั่วไปมีเปลือกเป็นชั้นเดียวที่เวียนเป็นเกลียว ส่วนหอยสองฝาทั่วไปมีเปลือกสองชั้นยึดติดกันด้านหนึ่ง และอาศัยมัดกล้ามเนื้อยึดระหว่างฝาเอาไว้

ตามปกติหอยฝาเดียวมีเปลือกเวียนตามเข็มนาฬิกาหรือเวียนไปทางขวา ซึ่งสามารถดูได้เมื่อหันด้านที่มีฝาเปิดเข้าหาตัว และช่องที่เป็นที่อยู่ของหอยจะเวียนไปทางขวาจนถึงปลายยอด อาหารของหอยฝาเดียวและลิ่นทะเลได้แก่สาหร่ายที่เกาะติดกับพื้นผิว แต่ก็ยังมีบางชนิดที่ล่าเหยื่อเป็นอาหาร เช่น หอยเต้าปูน หอยสังข์ เป็นต้น ส่วนอาหารของหอยสองฝาสส่วนใหญ่จะเป็นแพลงก์ตอน โดยการอำพรางทั้งสองออกให้น้ำไหลผ่านหรือดูดน้ำเข้ามาในช่องแมนเทิล

หอยฝาเดียวส่วนใหญ่และลิ่นทะเลกินสาหร่ายและอินทรีย์วัตถุเป็นอาหาร ยกเว้นหอยฝาเดียวบางพวกเช่น หอยเต้าปูน หอยสังข์ เป็นต้นที่ล่าสัตว์อื่นเป็นอาหาร ในหอยสองฝาก็กินแพลงก์ตอนเป็นอาหารโดยการอำพรางออก

หรือคุดน้ำเข้าทางท่อไปสู่ช่องแมนติล แล้วใช้วิธีว่ายขึ้นมากวาดอาหารให้ตกลงไปในปาก

หอยส่วนใหญ่มีเพศแยกกันเป็นตัวผู้และตัวเมีย แต่มีหอยบางชนิดที่สองเพศในตัวเดียว หรือบางชนิดสามารถเปลี่ยนแปลงเพศได้ตามฤดูกาล ไข่ของหอยฝาเดียวมักฟักออกเป็นตัวโดยตรง แต่หอยสองฟ้ามักมีระยะตัวอ่อนที่เป็นแพลงก์ตอนลอยไปตามน้ำ แล้วจึงลงเกาะพื้นเจริญเป็นตัวเต็มวัยต่อไป

สัตว์จำพวกหอยสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่มใหญ่ คือ

1. **กลุ่มหอยฝาชีโบราณ** เป็นหอยที่เกิดขึ้นในยุคโบราณ(ยุคแคมเบรียน) ซึ่งในปัจจุบันใกล้สูญพันธุ์แล้ว เปลือกเป็นชั้นเดียวมีรูปร่างคล้ายฝาชี มีขอบปลายแหลมเอียงไปด้านหน้า เปลือกไม่เวียนเป็นเกลียว พบอาศัยในทะเลลึก ประเทศไทยไม่พบหอยกลุ่มนี้

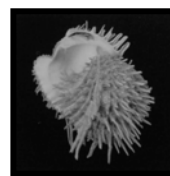
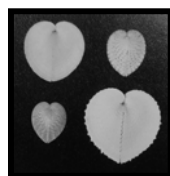
2. **กลุ่มดินทะเล หรือหอยแปดเกล็ด** คือพวกหอยที่มีรูปร่างแบนรูปไข่ ด้านบนโค้งขึ้นเล็กน้อยและมีเปลือกลักษณะคล้ายเกล็ดจำนวน 8 ชิ้นเรียงกันอยู่ พบตามโขดหินริมชายฝั่ง ในปากมีฟันขนาดเล็กเรียงตัวเป็นแผ่น ใช้ขูดกินสาหร่ายที่ติดหินกินเป็นอาหาร

3. **กลุ่มหอยฝาเดียว และทาก** หอยในกลุ่มนี้มีเปลือกที่เป็นชั้นเดียว เปลือกอาจมีลักษณะขดเป็นเกลียวหรือมีลักษณะคล้ายฝาชี หรือบางชนิดอาจลดรูปหายไปไม่มีเปลือก เช่น พวกทากทะเล

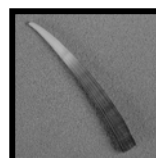
4. **กลุ่มหอยสองฝา** หอยในกลุ่มนี้มีจำนวนร่องมาจากหอยฝาเดียว เปลือกมีสองชิ้นประกบกันและยึดติดกันโดยฟันเปลือก (Hinge teeth) ร่วมกับโครงสร้างที่มีลักษณะคล้ายเอ็นหรือหนังทำหน้าที่เป็นบานพับ เรียกว่า

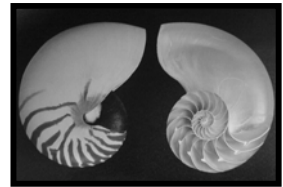
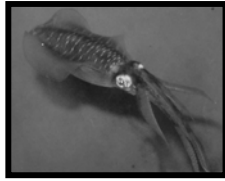
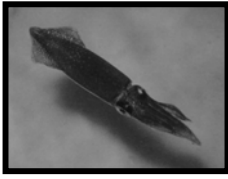
ลิแกเมนต์ (Ligament) และจะมีส่วนเท้าที่พัฒนาดีใช้สำหรับฝังตัวลงไปในทรายหรือเลน

5. **กลุ่มหอยงาช้าง** เป็นหอยที่พบอาศัยในทะเลมีสมาชิกประมาณ 200 ชนิด เปลือกมีลักษณะเป็นท่อยาวที่มีช่องเปิดทั้งสองด้าน และงอเล็กน้อยเหมือนงาช้าง พบฝังตัวอยู่ตามพื้นท้องทะเล

6. **กลุ่มหมีก และหอยวงช้าง** ได้แก่พวกปลาหมีกชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ปลาหมีกกระดอง ปลาหมีกกล้วย ปลาหมีกสาย หรือปลาหมีกยักษ์ และหอยวงช้าง ปลาหมีกเป็นหอยที่มีลักษณะแตกต่างกับหอยชนิดอื่นๆ โดยมีระบบประสาทที่เจริญดี มีดวงตาโต มีหนวดที่พัฒนามาจากเท้าใช้จับอาหาร สามารถว่ายน้ำ

น้ำได้โดยการพ่นน้ำแบบไอพ่น กินอาหารโดยการจับสัตว์อื่น ส่วนหอยวงช้างมีเปลือกที่เวียนเป็นวงเข้าหาศูนย์กลาง และมีผนังเป็นช่องๆ เพื่อใช้บรรจุอากาศในการลอยตัว

“หอยตลับขาว”

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยพบหอยตลับอยู่ 5 ชนิด คือ

หอยตลับลาย (*Meretrix meretrix*)

เป็นหอยตลับชนิดที่เมื่อเจริญเต็มที่จะมีขนาดใหญ่ที่สุด สีที่เห็นส่วนใหญ่มีหลากหลายรูปแบบตั้งแต่มีลวดลายสีน้ำตาลอ่อน ถึงมีลายแถบสีน้ำตาลไหม้ แต่รูปแบบทั่วไปจะไม่คงที่ซึ่งสัดส่วนทั้งหมดมีลักษณะยาวและโค้งกลมมน ริมขอบของเปลือกจะเท่ากัน ขอบอาศัยในพื้นที่เป็นทรายหรือทรายที่มีเลนปนอยู่เล็กน้อย

หอยตลับขาว, หอยขาว (*Meretrix casta*)

เป็นหอยขนาดกลางรูปร่างเหมือนสามเหลี่ยมรูปไข่ ไม่สมมาตรกัน เปลือกจะแข็งจะมีสีขาวไม่มีลวดลาย ถึงสีเขียวปนน้ำตาลหรือสีน้ำตาลคล้ำ พบตามปากแม่น้ำทางฝั่งใต้ในพื้นที่ผสมระหว่างทรายกับเลน

หอยตลับ (*Meretrix lyrrata*)

เป็นหอยที่มีขนาดใหญ่รูปร่างสามเหลี่ยมโค้งกลมมนและแข็ง สีจะเป็นสีขาวนวลหรืออาจจะมียาวคล้ำ ชนิดนี้จะไม่ค่อยพบในอ่าวไทย

หอยตลับ (*Meretrix planisulcata*)

เป็นหอยที่มีขนาดเล็ก ลักษณะรูปร่างสามเหลี่ยมโค้งมน ภายในขาวบางที่มีสีขาวคล้ำ

หอยตลับ (*Meretrix ovum*)

เป็นหอยขนาดกลางเป็นรูปสามเหลี่ยมโค้งมนขนาดเท่ากัน AnteriorกลมและแคบPosteriorออกสี่เหลี่ยมปนน้ำตาลบางที่คล้ายสีน้ำตาลคล้ำ ขอบอาศัยอยู่บริเวณพื้นดินโคลน และบริเวณปากแม่น้ำและบริเวณน้ำกร่อย

หอยตลับที่โตและเริ่มพร้อมที่จะขยายพันธุ์จะต้องมีความยาวเปลือกตั้งแต่ 4.3 - 7.7 ซม. และมีการผสมพันธุ์แบบภายนอก โดยแม่หอยแต่ละตัวสามารถปล่อยไข่ได้ตั้งแต่ 40,000 ถึง

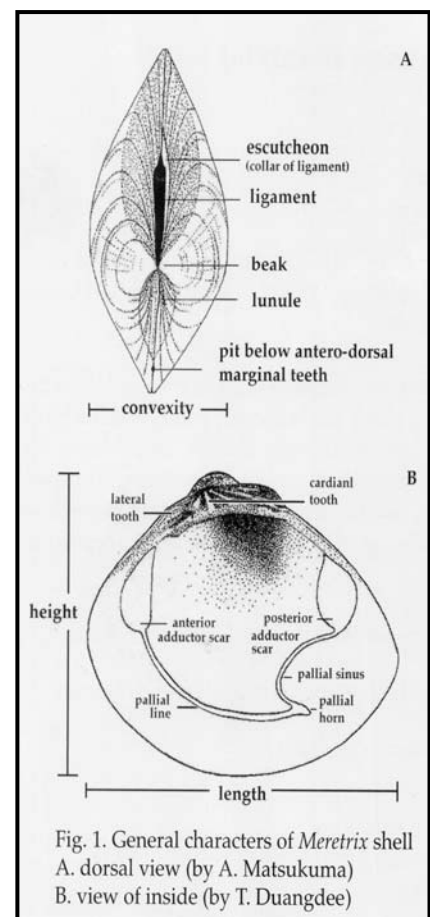

Fig. 1. General characters of *Meretrix* shell
A. dorsal view (by A. Matsukuma)
B. view of inside (by T. Duangdee)

2,870,000 ฟอง เฉลี่ยประมาณ 400,000 ฟอง/ตัว ไข่ของหอยตลับมีขนาดเล็กมาก และต้องการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ มีอุณหภูมิน้ำอยู่ระหว่าง 26 - 29°C และความเค็ม 32 - 34 ส่วนในพันส่วน ตัวอ่อนใช้เวลา 5 - 7 วันว่ายน้ำอิสระ แล้วจึงเริ่มลงอาศัยหน้าดินและจะมีรูปร่างเหมือนพ่อแม่เมื่ออายุประมาณเดือนครึ่งและมีขนาด 2 - 3 มิลลิเมตร หอยตลับสามารถสืบพันธุ์ได้ตลอดปีเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อัตราการเจริญเติบโตของหอยตลับยังไม่มีเอกสารอ้างอิงได้แน่นอนแต่มีการศึกษาในหอยสองฝากลุ่มใกล้เคียงกันพบว่าลูกหอยตลับ (*Venerupis decussata*) จะโตได้ขนาดเฉลี่ยประมาณ 3.6 ซม. ในปีแรก และขนาด 4.6 ซม. ในปีที่สอง

หอยตลับ เป็นหอยสองฝาที่มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นต่างๆ หลายชื่อ เช่น หอยหวาน หอยตลับลาย หอยขาว หรือหอยตลับขาวเป็นต้น ตรงกับชื่อภาษาอังกฤษว่า venus shell หรือ Hard shell จัดอยู่ในครอบครัวเวนริดี (Family Veneridae) สกุลเมอร์ทริกซ์ (Genus *Meretrix*) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Meretrix* spp. ประเทศไทยสามารถพบได้ทั้งฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน

ลักษณะโดยทั่วไปของหอยตลับคือ มีรูปร่างรีคล้ายรูปไข่ เปลือกมันเรียบในแต่ละชนิดมีลวดลายที่แตกต่างกันตั้งแต่ สีขาว มีลายแถบน้ำตาลถึงน้ำตาลไหม้ จุดกึ่งกลางจะแข็งและหนาและ

มีลักษณะยาวอาจดูเหมือนรูปสามเหลี่ยมโค้งมนเท่ากันแต่ริมขอบทั้งหมดเสมอกัน กินอาหารโดยการกรองเช่นเดียวกับหอยสองฝาชนิดอื่น และมักพบฝังตัวอยู่ในโคลนหรือทรายโดยใช้เท้าเป็นอวัยวะช่วยในการขุดรูในพื้น โดยเวลาน้ำลงหอยตลับจะฝังตัวลงไปใทรายลึก 5 - 10 เซนติเมตร พบเขตน้ำขึ้นน้ำลงไปจนถึงระดับความลึกประมาณ 20 เมตร นอกจากชายฝั่งทะเลแล้วยังพบหอยตลับอาศัยบริเวณปากแม่น้ำที่เป็นน้ำกร่อยอีกด้วย ดังนั้นจึงสามารถพบหอยตลับอาศัยอยู่ในระดับความเค็ม ตั้งแต่ 10-36 ส่วนในพัน แต่ที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 20-26 ส่วนในพัน หอยชนิดนี้เมื่อโตเต็มวัยส่วนใหญ่จะมีขนาดใหญ่ได้ถึง 9 - 10 เซนติเมตร และมีน้ำหนักถึง 44 กรัม

ในประเทศไทยหอยตลับถูกเก็บขึ้นมาใช้ประโยชน์นานแล้ว ส่วนใหญ่ถูกเก็บขึ้นมาโดยมีในช่วงน้ำลง

การเก็บข้อมูลโดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์ (หัวข้อที่ใช้สอบถามใช้รายละเอียดในการเก็บข้อมูลที่เหมือนกัน)

- ผู้สูงอายุ

หัวข้อแบบสอบถาม	ผู้สูงอายุ
1.คุณทราบประวัติความเป็นมาของตำบลแหลมกลัดหรือไม่ และอย่างไร	ส่วนใหญ่ตอบทราบ -ทราบว่าเป็นบ้านช่องโจร ทราบ ร.5 เสด็จประพาสทางเรือ ทราบเสด็จลงมาจับสัตว์เลื้อย
2.คุณรู้จักหอยอะไรบ้างในชุมชน และเคยนำหอยมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง	2.หอยขาว,หอยหวาน,หอยพอก หอยปากเปิด 2.1นำหอยขาวประกอบอาหารและนำไปแลกเปลี่ยนมะพร้าวและผลไม้ต่างตำบล
3.คุณรู้จักหอยขาวหรือไม่ -ถ้าเคยเห็นคุณพบที่ไหน -เคยพบเมื่อไร -หอยขาวมีลักษณะอย่างไร	3.รู้จัก -หาดลานทราย,ในทะเลลงไป ประมาณ 20 วา -จำความได้ -ลายน้ำตาล,ดำสามเหลี่ยม ขาวปนน้ำตาล
4.คุณทราบหรือไม่ว่าในช่วงไหนที่หอยขาวมีจำนวนมากที่สุด และตัวใหญ่ที่สุด	4.ส่วนใหญ่ตอบหน้าฝน
5.คุณทราบหรือไม่ว่าพื้นที่ที่หอยขาวชุกชุมห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณเท่าไร	5.ประมาณ 30-40 วา
6.คุณเคยเก็บหอยขาวหรือไม่	6.เคย
7.คุณมีวิธีการเก็บหอยขาวมาจากทะเลโดยใช้เครื่องมืออะไร	7.ใช้มือม,ขาเขี่ย ใช้ทัพพี,ช้อน
8.คุณเก็บหอยขาวมาเพื่อทำอะไร -ถ้าเก็บมาขายคุณขายได้กี่โลกรัมละเท่าไร	8.แลกเปลี่ยนสินค้า ทำอาหาร ขาย

-นำหอยที่เก็บได้ไปขายอย่างไร	- ขายทั้งเปลือก กิโลกรัมละ 1-1.5
9.คุณทราบไหมว่าหอยขาวกินอะไรเป็นอาหาร และดำรงชีวิตอยู่อย่างไร	9. ตะกอนน้ำ น้ำขุ่น ตะไคร่น้ำ,สาหร่าย - อยู่ในดินทราย
10.คุณทราบหรือไม่ว่ามีปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบต่อหอยขาว ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณหอยขาวลดลง	10.น้ำจืดมากเกินไป น้ำเสียที่ไหลมาจากเหมืองพลอย อ.บ่อไร่ลง มา เก็บขายมากเกินไป และคนต่างถิ่นมาเก็บ มาก ใช้เครื่องมือผิดประเภทหรือเก็บหอยตัวเล็ก เกินไป
11.คุณมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าจะมีการออกกฎหมายบังคับในการเก็บหอยขาว	11.เห็นด้วย ไม่รู้,ตามใจ
12.คุณคิดว่าคุณจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยขาวอย่างไร	12. ไม่เก็บหอยตัวเล็ก ไม่เก็บหอยในฤดูวางไข่ ไม่ใช้เครื่องทุ่นแรง ให้ผู้ประกอบการรับซื้อหอยขาวตัวใหญ่ๆ ให้ความร่วมมือกับทีมวิจัย บอกเด็กรุ่นหลังให้ช่วยกันอนุรักษ์
13.ถ้านำเอาการอนุรักษ์หอยขาวเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น คุณเห็นด้วยหรือไม่	13.เห็นด้วย ไม่รู้
14.คุณทราบไหมว่าหอยขาวมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างไรบ้าง	14.ไม่รู้
15.คุณคิดว่าหอยขาวไปแปรรูปได้อย่างไร	15.หอยดอง หอยเปรี้ยว หอยกระป๋อง หอยสามรส
16.ถ้าคุณเคยรับประทานหอยขาว แล้วมีอาการ หรือผลข้างเคียงหรือไม่ อย่างไร	16.ไม่มีอาการอย่างไร
17.คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่มีทีมวิจัยทำโครงการ “การศึกษาสถานการณ์หอยขาว เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์การวางแผนร่วมกันและใช้ประโยชน์จากหอยขาวอย่าง	17.เห็นด้วย ไม่แสดงความคิดเห็น

ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลมกลัด อ.เมือง จ.ตราด”	
18.คุณเคยเก็บหอยขาวและมีวิธีการอย่างไรในการเก็บ หอยขาวเป็นๆ ไว้กินได้นานๆ	18.แช่น้ำเค็ม ไม่ให้โดนแดด
19.คุณเคยเห็นหอยขาวและคิดว่าหอยขาวชอบอยู่ใน สภาพพื้นที่แบบไหน	19.ดินปนทราย
20.คุณมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยว กับหอยขาว	20. ไม่เก็บหอยตัวเล็ก ให้ช่วยกันอนุรักษ์

- คนทำอาชีพประมง

หัวข้อแบบสอบถาม	ผู้ประกอบการอาชีพประมง
1.คุณทราบประวัติความเป็นมาของตำบลแหลมกลัด หรือไม่ และอย่างไร	ทราบ จากคำบอกเล่าต่อกันมา
2.คุณรู้จักหอยอะไรบ้างในชุมชน และเคย นำหอยมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง	2.หอยขาว,หอยหวาน,หอยจิ้งก หอยฉลอง,หอยปากเบ็ด, หอยนนท์เป็นต้น 2.1 นำหอยต่างๆ มาประกอบ อาหาร และนำไปขาย

3.คุณรู้จักหอยขาวหรือไม่ -ถ้าเคยเห็นคุณพบที่ไหน -เคยพบเมื่อไร -หอยขาวมีลักษณะอย่างไร	3.รู้จัก -หาดลานทราย,ร่องปากคลอง หาดทรายเงินหรือในทะเลทั่วไป -ตั้งแต่จำความได้ -ลายน้ำตาล,ดำปนขาว ขาวปนน้ำตาล
4.คุณทราบหรือไม่ว่าในช่วงไหนที่หอยขาวมีจำนวนมากที่สุด และตัวใหญ่ที่สุด	4.เดือนมิถุนายน,กรกฎาคม,สิงหาคม
5.คุณทราบหรือไม่ว่าพื้นที่ที่หอยขาวชุกชุมห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณเท่าไร	5.ประมาณ 50-70 เมตร ประมาณ 80-120 เมตร
6.คุณเคยเก็บหอยขาวหรือไม่	6.เคย
7.คุณมีวิธีการเก็บหอยขาวมาจากทะเลโดยใช้เครื่องมืออะไร	7.ใช้มือเปล่า,ช้อน,ทัพพี ใช้คราด
8.คุณเก็บหอยขาวมาเพื่อทำอะไร -ถ้าเก็บมาขายคุณขายได้กิโลกรัมละเท่าไร -นำหอยที่เก็บได้ไปขายอย่างไร	8.ทำอาหาร ขาย -ขายทั้งเปลือก กิโลกรัมละ 1-1.50 บาท ขายเนื้อ กิโลกรัมละ 25-30 บาท แปรรูปและทำหอยดอง
9.คุณทราบไหมว่าหอยขาวกินอะไรเป็นอาหาร และดำรงชีวิตอยู่อย่างไร	9.สาหร่าย,ตะกอนน้ำ แพลงตอน -อยู่ในดินทรายปนเลน
10.คุณทราบหรือไม่ว่ามีปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบกับหอยขาว ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณหอยขาวลดลง	10.น้ำจืดมาก เก็บขายมากเกินไปและคนต่างถิ่นมาเก็บ น้ำเสียจากบ่อพลอย ใช้เครื่องมือผิดประเภทเก็บหอยตัวเล็ก
11.คุณมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าจะมีการออกกฎข้อบังคับในการเก็บหอยขาว	11.เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่ออกความคิดเห็น

12..คุณคิดว่าคุณจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยขาวอย่างไร	12.ไม่ใช้เครื่องทุ่นแรง เก็บหอยตัวใหญ่ๆ ให้ท้องถิ่นจำกัดขนาดของหอยขาว ไม่เก็บหอยขาวในฤดูวางไข่
13.ถ้าฉันเอาการอนุรักษ์หอยขาวเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น คุณเห็นด้วยหรือไม่	13.เห็นด้วย ไม่รู้
14.คุณทราบไหมว่าหอยขาวมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างไรบ้าง	14. ไม่รู้
15.คุณคิดว่าหอยขาวไปแปรรูปได้อย่างไร	15.หอยคอง หอยเปรี้ยว หอยกระป๋อง หอยสามรส อาหารคาวทุกชนิด
16.ถ้าคุณเคยรับประทานหอยขาว แล้วมีอาการ หรือผลข้างเคียงหรือไม่ อย่างไร	16. ไม่มีอาการอย่างไร เป็นตกขาว;
17.คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่มีทีมวิจัยทำโครงการ “การศึกษาศาสนาการณหอยขาว เพื่อหา แนวทางการอนุรักษ์ การวางแผนร่วมกันและ ใช้ประโยชน์จากหอยขาวอย่างยั่งยืน โดยการ มีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลมกลัด อ.เมือง จ.ตราด”	17.เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แสดงความคิดเห็น
18.คุณเคยเก็บหอยขาวและมีวิธีการอย่างไรในการเก็บหอยขาวเป็นๆ ไว้กินได้นานๆ	18.แช่น้ำเค็ม เก็บไว้ในที่ร่มไม่โดนแดด
19.คุณเคยเห็นหอยขาวและคิดว่าหอยขาวชอบอยู่ในสภาพพื้นที่แบบไหน	19.ดินปนทราย
20.คุณมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับหอยขาว	20. ไม่เก็บหอยตัวเล็ก ช่วยกันอนุรักษ์

- คนในพื้นที่

หัวข้อแบบสอบถาม	คนในพื้นที่
1.คุณทราบประวัติความเป็นมาของตำบลแหลมกลัดหรือไม่ และอย่างไร	ทราบ ทราบจากคำบอกเล่า ไม่ทราบ
2.คุณรู้จักหอยอะไรบ้างในชุมชน และเคยนำหอยมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง	2.หอยขาว,หอยหลอด,หอยหวาน หอยปากเปิด,หอยจับแฉะ,หอยปากมน, หอยคั้ง 2.1 นำหอยมาประกอบเป็นอาหาร และนำไปขาย
3.คุณรู้จักหอยขาวหรือไม่ -ถ้าเคยเห็นคุณพบที่ไหน -เคยพบเมื่อไร -หอยขาวมีลักษณะอย่างไร	3.รู้จัก -หมู่1,2,และ10 สมัยก่อนจะพบ หอยขาวเปลือกบางมากที่ สุด หมู่ที่ 1,10 จะพบหอยขาวเปลือกหนา -ตั้งแต่จำความได้ -สองฝารูปไข่ลายขาวอมน้ำตาล ลายไทยสีเหลือง,ขาวและน้ำตาล
4.คุณทราบหรือไม่ว่าในช่วงไหนที่หอยขาวมีจำนวนมากที่สุด และตัวใหญ่ที่สุด	4.ตลอดทั้งปี ประมาณ หน้าฝนประมาณ
5.คุณทราบหรือไม่ว่าพื้นที่ที่หอยขาวชุกชุมห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณเท่าไร	5.ประมาณ 500 เมตร ประมาณ 300 เมตร ประมาณ 200 เมตร
6.คุณเคยเก็บหอยขาวหรือไม่	6.เคย
7.คุณมีวิธีการเก็บหอยขาวมาจากทะเลโดยใช้เครื่องมืออะไร	7.ใช้มือเปล่า,ขาเขี่ย,ช้อน ใช้คราด ใช้วงเหล็ก(รูปวงพระจันทร์)
8. คุณเก็บหอยขาวมาเพื่อทำอะไร -ถ้าเก็บมาขายคุณขายได้กิโลกรัมละเท่าไร	8.กิน - ขาย -ขายเปลือกกิโลกรัมละ 1-2 บาท

-นำหอยที่เก็บได้ไปขายอย่างไร	ขายเนื้อกิโลกรัมละ 25-30 บาท ขายให้คนในพื้นที่และพ่อค้ามารับซื้อ หรือ แปรรูป
9.คุณทราบไหมว่าหอยขาวกินอะไรเป็นอาหาร และ ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร	9.แพลงตอน สาหร่าย ไม่รู้ -อยู่ในดินโคลนปนทราย
10.คุณทราบหรือไม่ว่ามีปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบต่อ หอยขาว ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณหอยขาวลดลง	10.เก็บหอยขนาดเล็ก ตะกอนดินจากเหมืองพลอย.บ่อไร่และน้ำ เสียจากแม่น้ำตราด ฝนตกมากทำให้น้ำจืด ใช้เครื่องมือที่ทำมาจากเหล็ก
11.คุณมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าจะมีการออกกฎข้อ บังคับในการเก็บหอยขาว	11.เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
12.คุณคิดว่าคุณจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยขาว อย่างไร	12.ไม่เก็บหอยตัวเล็ก ไม่ใช้เครื่องมือที่ทำมาจากเหล็ก ให้ผู้ ประกอบการซื้อหอยขาวตัวใหญ่ๆ เก็บใน ฤดูกาล บอกเด็กรุ่นหลังให้ช่วยกันอนุรักษ์
13.ถ้านำเอาการอนุรักษ์หอยขาวเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อ พัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น คุณเห็นด้วยหรือไม่	13.เห็นด้วย ไม่ออกความคิดเห็น
14.คุณทราบไหมว่าหอยขาวมีคุณค่าทางโภชนาการ อย่างไรบ้าง	14.โปรตีน,แคลเซียม, ไอโอดีน ไม่รู้
15.คุณคิดว่าหอยขาวไปแปรรูปได้อย่างไร	15.หอยดอง หอยเปรี้ยว หอยกระป๋อง หอยสามรส โมบาย อาหารคาวได้ทุกชนิด
16.ถ้าคุณเคยรับประทานหอยขาว แล้วมีอาการ หรือผล ข้างเคียงหรือไม่ อย่างไร	16.ไม่มีอาการอย่างไร ปวดท้อง,ถ่ายท้อง,ตกขาว

17.คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่มีทีมวิจัยทำโครงการ “การศึกษาสถานการณ์หอยขาว เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์ การวางแผนร่วมกันและใช้ประโยชน์จากหอยขาวอย่าง ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลมกลัด อ.เมือง จ.ตราด ”	17.เห็นด้วย ไม่ออกความคิดเห็น
18.คุณเคยเก็บหอยขาวและมีวิธีการอย่างไรในการเก็บ หอยขาวเป็นๆ ไว้กิน ได้นานๆ	18.แช่น้ำเค็ม เก็บเอามาไว้ในที่ร่มโดยรดน้ำบ่อยๆ ไม่ออกความคิดเห็น
19.คุณเคยเห็นหอยขาวและคิดว่าหอยขาวชอบอยู่ใน สภาพพื้นที่แบบไหน	19.ทราย เลนปนทราย
20.คุณมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยว กับหอยขาว	20.เก็บหอยตัวใหญ่ เก็บตามฤดูกาล ไม่ออกความคิดเห็น

เก็บข้อมูลโดยการกรอกแบบสอบถาม คือ จัดทำแบบฟอร์มขึ้นมาโดยใช้คำถามเดียวกันกับการสอบถามหรือสัมภาษณ์ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ให้กรอกแบบสอบถาม คือเยาวชนในโรงเรียน และตามงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

- เยาวชน

หัวข้อแบบสอบถาม	เยาวชน
1.คุณทราบประวัติความเป็นมาของตำบลแหลมกลัดหรือไม่ และอย่างไร	ทราบ เล่าต่อกันมาว่าเป็นบ้านช่องโจร ไม่ทราบ
2.คุณรู้จักหอยอะไรบ้างในชุมชน และเคย นำหอยมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง	2.หอยพอก,หอยขาว หอยเสือ,หอยจับแฉะ,หอยหลอด, หอยปากเป็ด 2.1นำมาประกอบอาหาร เอาเปลือกหอยมาประดิษฐ์

3.คุณรู้จักหอยขาวหรือไม่ -ถ้าเคยเห็นคุณพบที่ไหน -เคยพบเมื่อไร -หอยขาวมีลักษณะอย่างไร	3.รู้จัก -หาดลานทราย,หาดทรายเงิน ในทะเล -ตั้งแต่จำความได้ -สีขาวลาย,ลายน้ำตาล คล้ายวงรีหรือ 3 เหลี่ยมกลม
4.คุณทราบหรือไม่ว่าในช่วงไหนที่หอยขาวมีจำนวนมากที่สุด และตัวใหญ่ที่สุด	4. ทั้งปี ประมาณ
5.คุณทราบหรือไม่ว่าพื้นที่ที่หอยขาวชุกชุมห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณเท่าไร	5.ลงไปก็เจอแล้ว แล้วแต่ 10-50 เมตร ไม่รู้
6.คุณเคยเก็บหอยขาวหรือไม่	6. เคย ไม่เคย
7.คุณมีวิธีการเก็บหอยขาวมาจากทะเลโดยใช้เครื่องมืออะไร	7. ใช้มือมม, ขาเขี่ย ใช้ทัพพี,ช้อน อื่นๆ
8.คุณเก็บหอยขาวมาเพื่อทำอะไร -ถ้าเก็บมาขายคุณขายได้กี่โลกรัมละเท่าไร -นำหอยที่เก็บได้ไปขายอย่างไร	8.มาทำกับข้าว เอามาขาย ขายทั้งเปลือก 1 บาท ขายทั้งเปลือก 2 บาท และมีคนมารับซื้อ
9.คุณทราบไหมว่าหอยขาวกินอะไรเป็นอาหาร และดำรงชีวิตอยู่อย่างไร	9.ไม่รู้ กินสาหร่าย ตะไคร่น้ำ,แพลงตอน ทราย -อยู่ในทราย
10.คุณทราบหรือไม่ว่ามีปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบกับหอยขาว ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณหอยขาวลดลง	10.น้ำจืดมาก ไม่รู้ มีคนเก็บหอยขายตัวเล็ก น้ำเสีย มีคนต่างถิ่นมาเก็บ
11.คุณมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าจะมีการออกกฎข้อ	11.เห็นด้วย

บังคับในการเก็บหอยขาว	ไม่รู้
12.คุณคิดว่าคุณจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยขาวอย่างไร	12.ไม่เก็บหอยตัวเล็ก ไม่เก็บหอยในฤดูวางไข่ ไม่ทิ้งของเสียลงน้ำ เก็บแต่พอประมาณ
13.ถ้านำเอาการอนุรักษ์หอยขาวเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น คุณเห็นด้วยหรือไม่	13.เห็นด้วย ไม่รู้ ไม่เห็นด้วย
14.คุณทราบไหมว่าหอยขาวมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างไรบ้าง	14.ไม่รู้ เป็นอาหาร โปรตีน แคลเซียม
15.คุณคิดว่าหอยขาวไปแปรรูปได้อย่างไร	15.อาหารคาวได้ทุกชนิด อาหารกระป๋อง หอยดอง หอยเปรี้ยว
16.ถ้าคุณเคยรับประทานหอยขาว แล้วมีอาการ หรือผลข้างเคียงหรือไม่ อย่างไร	16.ปวดท้อง,คัน ไม่มีอาการอย่างไร
17.คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่มีทีมวิจัยทำโครงการ “การศึกษาสถานการณ์หอยขาว เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์ การวางแผนร่วมกันและใช้ประโยชน์จากหอยขาวอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลมกลัด อ.เมือง จ.ตราด ”	17.เห็นด้วย ไม่ออกความคิดเห็น
18.คุณเคยเก็บหอยขาวและมีวิธีการอย่างไรในการเก็บหอยขาวเป็นๆ ไว้กินได้นานๆ	18.แช่น้ำเค็ม ไม่ให้โดนแดด ไม่ทราบ
19.คุณเคยเห็นหอยขาวและคิดว่าหอยขาวชอบอยู่ในสภาพพื้นที่แบบไหน	19.ดินปนทราย ไม่ทราบ
20.คุณมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับหอยขาว	20.ไม่เก็บหอยตัวเล็ก ช่วยกันอนุรักษ์ ไม่ออกความคิดเห็น

แบบสอบถามข้อมูลหอยขาว

1. คุณทราบประวัติความเป็นมาของตำบลแหลมกลัดหรือไม่ และอย่างไร

.....

.....

2. คุณรู้จักหอยอะไรบ้างในชุมชน และเคยนำหอยมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

.....

.....

3. คุณเคยเห็นและรู้จักหอยขาวหรือไม่.....

- ถ้าเคยเห็นคุณเคยพบที่ไหน.....
- เคยพบเมื่อไร.....
- หอยขาวมีลักษณะอย่างไร.....

4. คุณทราบหรือไม่ว่าในช่วงไหนที่หอยขาวมีจำนวนมากที่สุดและตัวใหญ่ที่สุด.....

.....

5. คุณทราบหรือไม่ว่าพื้นที่ที่มีหอยขาวชุกชุมห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณเท่าไร.....

.....

6. คุณเคยเก็บหอยขาวหรือไม่.....

7. คุณมีวิธีการเก็บหอยขาวมาจากทะเลโดยใช้เครื่องมืออะไร.....

8. คุณเก็บหอยขาวมาเพื่อทำอะไร.....

.....

- ถ้าเก็บมาขายคุณขายได้กี่โลกรัมละเท่าไร
- นำหอยที่เก็บได้ไปขายอย่างไร.....

9. คุณทราบไหมว่าหอยขาวกินอะไรเป็นอาหาร และดำรงชีวิตอย่างไร.....

.....

10. คุณทราบหรือไม่ว่ามีปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบกับหอยขาว ซึ่งมีผลให้ปริมาณหอยขาวลดลง

.....

.....

11. คุณมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าจะมีการออกกฎข้อบังคับในการเก็บหอยขาว.....

.....

12. คุณคิดว่าคุณจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยขาวได้อย่างไร.....

.....

13. ถ้านำเอาการอนุรักษ์หอยขาวเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น คุณเห็นด้วยหรือไม่

.....

14. คุณทราบไหมว่าหอยขาวมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างไรบ้าง.....

.....

15. คุณคิดว่าหอยขาวนำไปแปรรูปได้อย่างไรบ้าง.....

.....

.....

16. ถ้าคุณเคยรับประทานหอยขาว แล้วมีอาการ หรือผลข้างเคียงหรือไม่ อย่างไร.....

.....

17. คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่มีทีมวิจัยทำโครงการ“การศึกษาศาสนาการอนุรักษ์หอยขาว เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์ การวางแผนร่วมกันและใช้ประโยชน์จากหอยขาวอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลมกุดด อ.เมือง จ.ตราด”.....

.....

18. คุณเคยเก็บหอยขาวและมีวิธีการอย่างในการเก็บหอยขาวเป็น ๆ ไว้กินได้นาน ๆ

.....

.....

19. คุณเคยเห็นหอยขาวและคิดว่าหอยขาวชอบอยู่ในสภาพพื้นที่แบบไหน

.....

20. คุณมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับหอยขาว.....

.....

.....

ผู้ให้ข้อมูล.....

(.....)

อายุ.....ปี

ประกาศ

ขอความกรุณาร่วมมือจากผู้ใช้ประโยชน์และผู้เก็บหอยขาว

1. ไม่เก็บหอยขาวที่มีขนาดเล็กกว่า 3.3 เซนติเมตร
2. ไม่ใช้คราดเหล็ก เครื่องจักรกล หรือเครื่องทุ่นแรง ที่มีผลกระทบต่อหอยขาววัยอ่อนและสัตว์น้ำวัยอ่อนชนิดอื่น
3. ไม่ใช้พาหนะเครื่องจักร เช่นรถไถนา หรือพาหนะบกชนิดอื่น ลงในพื้นที่ที่มีหอยขาว อาศัยอยู่

มติเอกฉันท์ของประชาคมบ้านแหลมกลัด

10 พฤษภาคม 2547

คำขวัญหอยขาว

โชคหอยขาว	แหล่งอาหาร	ปลอดสารพิษ
เศรษฐกิจ	เพิ่มมูลค่า	มหาศาล
ช่วยอนุรักษ์	ช่วยดูแล	ให้อยู่นาน
เพื่อลูกหลาน	ได้หอยดี	ไว้มีกิน

พื้นที่พบหอยขาว

พื้นที่ หมู่ 1 ปากคลอง-อ่าวระวะ ทางทิศตะวันออก เนื้อที่ ประมาณ 1 กม. เรียบขาค้างทะเลและลึกประมาณ 700-1,000 ม. พบหอยขาวหนาแน่นมาก แต่จะเป็นหอยตัวใหญ่ และทางร่องน้ำไปทางทิศตะวันออกอีกประมาณ 700 ม. จะพบหอยเล็กอยู่หนาแน่นมาก

พื้นที่ หมู่ 2 หาดลานทราย ไปทางทิศตะวันตกลึก ประมาณ 200-500 ม. พบลูกหอยขาวขนาดเล็กอยู่บ้างแต่ไม่มากนักและลงไปอีกประมาณ 700-1,000 ม. พบหอยขาวทั้ง ตัวเล็กและตัวใหญ่ เป็นพื้นที่กว้างมีหอยขาวอาศัยอยู่หนาแน่นมากพื้นที่ หมู่ 10 ช่วงปากคลองลึกเล็ก เป็นพื้นที่ ประมาณ 1,000 ม. ตามแนวชายหาดและลึกลงไปประมาณ 700 - 800 ม. ตามแนวปากคลองทางทิศตะวันออก

พบหอยขาวซึ่งมีขนาดใหญ่อยู่มาก และบริเวณริมคลองทางทิศตะวันตกพบหอยเล็ก ๆ ซึ่งหนาแน่นแต่ ตัวเล็ก กว่าทางปากคลอง-อ่าวระวะ และทางหาดลานทราย ความแตกต่างของหอยขาวในพื้นที่ต่างกัน หอยขาวที่บริเวณหาดลานทราย หมู่ที่ 2 หอยขาวขนาดใกล้เคียงกัน จำนวน 58 ตัว/1 กิโลกรัม และนำหอยขนาดใหญ่ใกล้เคียงกัน 3 กิโลกรัม มาผ่าและเนื้อหอยออกจะได้ 3.9 ซีด หอยขาวที่บริเวณหาดทรายเงิน หมู่ที่ 10 หอยขาวขนาดใกล้เคียงกัน มีจำนวน 64 ตัว/1 กิโลกรัม และนำหอยขนาดใหญ่ใกล้เคียงกัน 3 กิโลกรัม มาผ่าและเนื้อหอยออกจะได้ 3.2 ซีด

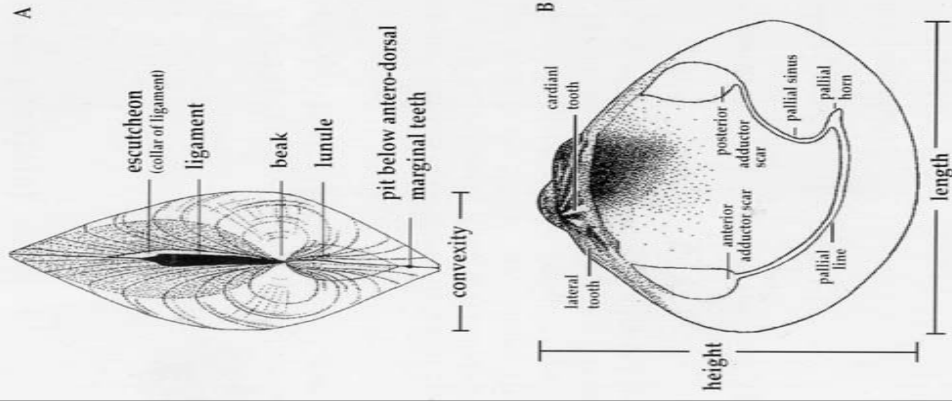

Fig. 1. General characters of *Meretrix* shell
A. dorsal view (by A. Matsukuma)
B. view of inside (by T. Duangdee)

โครงการ

การศึกษาสถานารณ์หอยขาว เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์ การวางแผนร่วมกัน และใช้ประโยชน์จากหอยขาว อย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลมก่ดัด

ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม

หัวข้อแบบสอบถาม	ผู้สูงอายุ	ผู้ประกอบการอาชีพ	คนในพื้นที่	เยาวชน
1.คุณทราบประวัติความเป็นมาของตำบลแหลมกลัดหรือไม่ และอย่างไร	ส่วนใหญ่ตอบทราบ 100% -ทราบว่าที่บ้านช่องโจร ทราบ ร.5 เสด็จประพาสทางเรือ ทราบเลื่องลือมากดีตัวเลียง	ทราบ 70% จากคำบอกเล่าต่อกันมา	ทราบ 65% ทราบจากคำบอกเล่า ไม่ทราบ 35 %	ทราบ 59 % เล่าต่อกันมาว่าเป็นบ้านช่องโจร ไม่ทราบ 42%
2.คุณรู้จักหอยอะไรบ้างในชุมชน และเคยนำหอยมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง	2.หอยขาว,หอยหวาน,หอยพอก หอยปากเปิด 2.1นำหอยขาวประกอบอาหารและนำไป แลกเปลี่ยนมะพร้าวและผลไม้ต่าง ตำบล	2.หอยขาว,หอยหวาน,หอยชิ้นก หอยหลอด,หอยปากเปิด หอยนันทเป็นต้น 2.1นำหอยต่างๆ มาประกอบอาหาร และนำไปขาย	2.หอยขาว,หอยหลอด,หอยหวาน หอยปากเปิด,หอยจับแฉง,หอยปากม่น,หอยคัง 2.1นำหอยมาประกอบเป็นอาหารและนำไปขาย	2.หอยพอก,หอยขาว หอยเสือ,หอยจับแฉง,หอยหลอด,หอยปากเปิด 2.1นำมาประกอบอาหาร เอาเปลือกหอยมาทำสิ่งประดิษฐ์

3.คุณรู้จักหอยขาวหรือไม่ -ถ้าเคยเห็นคุณพบที่ไหน -เคยพบเมื่อไร -หอยขาวมีลักษณะอย่างไร	3.รู้จัก 100% -หาดลานทราย,ในทะเลลง ไป ประมาณ 20 วา -จำความได้ -ลายน้ตาล,ดำสามเหลี่ยม ขาวปนน้ำตาล	3.รู้จัก 100% -หาดลานทราย,ร่องปาก คลอง หาดทรายเงินหรือใน ทะเลทั่วไป -ตั้งแต่จำความได้ -ลายน้ตาล,ดำปนขาว ขาวปนน้ำตาล	3.รู้จัก 100% -หมี,1,2,และ10 สมัยก่อนจะพบหอยขาว เปลือกบางมากที่สุด หมีที่ 1,10ประมาณ 40% หอยขาวเปลือกหนา 60% -ตั้งแต่จำความได้ -สองฝารูปไข่ลายขาวอมน้ำ ตาล ลายไทยสีเหลือง,ขาวและน้ำ ตาล	3.รู้จัก 100% -หาดลานทราย,หาดทรายเงิน และในทะเล -ตั้งแต่จำความได้ -สีขาวลาย,ลายน้ำตาล คล้ายงูหรือ3เหลี่ยมกล
4.คุณทราบหรือไม่ว่าในช่วง ไหนที่หอยขาวมีจำนวนมากที่ สุด และตัวใหญ่ที่สุด	4.ส่วนใหญ่ตอบหน้าฝน 100%	4.เดือนมิถุนายน, กรกฎาคม,สิงหาคม 60%	4.ตลอดทั้งปี ประมาณ 70% หน้าฝนประมาณ 60 %	4. ทั้งปี ประมาณ 55%
5.คุณทราบหรือไม่ว่าพื้นที่ หอยขาวชุกชุมห่างจากชายฝั่ง ทะเลประมาณเท่าไร	5.ประมาณ 30-40 วา 100 %	5.ประมาณ 50-70 เมตร 40% ประมาณ 80-120 เมตร 60%	5.ประมาณ 500 เมตร 60% ประมาณ 300 เมตร 20% ประมาณ 200 เมตร 20%	5.ลงไปเจอแล้ว 30% แล้วแต่ 10-50 เมตร 50% ไม่รู้ 20%

6.คุณเคยเก็บหอยขาวหรือไม่	6.เคย 100%	6.เคย 100%	6.เคย 100%	6.เคย 90 % ไม่เคย 10 %
8.คุณเก็บหอยขาวมาเพื่อทำอะไร -ถ้าเก็บมาขายคุณขายได้ กิโลกรัมละเท่าไร -นำหอยที่เก็บได้ไปขายอย่างไร	8.แลกเปลี่ยนสินค้า 20% ทำอาหาร 50 % ขาย 30% --ขายทั้งเปลือก กิโลกรัมละ 1-1.5	8.ทำอาหาร 30 % ขาย 70% -ขายทั้งเปลือก กิโลกรัมละ 1-1.50 บาท ขายเนื้อ กิโลกรัมละ 25-30 บาท แปรรูปและทำหอยดอง	8.กิน 80 % -ขาย 20% -ขายเปลือก กิโลกรัมละ 1-2 บาท ขายเนื้อ กิโลกรัมละ 25-30 บาท ขายให้คนในพื้นที่และพ่อค้ามารับซื้อ หรือแปรรูป	8.มาทำกับข้าว 80% เอามาขาย 20 % -ขายทั้งเปลือก 1 บาท ขายทั้งเปลือก 2 บาท และมีคนมารับซื้อ
9.คุณทราบไหมว่าหอยขาวกินอะไรเป็นอาหาร และดำรงชีวิตอยู่อย่างไร	9.ตะกอนน้ำ 30% น้ำขุ่น 30% ตะไคร่น้ำ,สาหร่าย 40% - อยู่ในดินทราย	9.สาหร่าย,ตะกอนน้ำ 60% แพลงตอน 40% -อยู่ในดินทรายปนเลน	9.แพลงตอน 50 % สาหร่าย 20% ไม่รู้ 30 % -อยู่ในดินโคลนปนทราย	9.ไม่รู้ 30% กินสาหร่าย 10% ตะไคร่น้ำ,แพลงตอน 50% ทราย 10% -อยู่ในทราย

10.คุณทราบหรือไม่ว่ามีปัจจัยอะไรที่ส่งผลกระทบกับหอยขาว ซึ่งส่งผลทำให้ปริมาณหอยขาวลดลง	10.นำจิตมากเกินไป 30% น้ำเสียที่ไหลมาจากเหมืองพลอย อ.บ่อไร่ลงมา 30% เก็บขายมากเกินไป และคนต่างถิ่นมาก 20% ใช้เครื่องมือผิดประเภทหรือเก็บหอยตัวเล็กเกินไป 20%	10.นำจิตมาก 20% เก็บขายมากเกินไปและคนต่างถิ่นมากเก็บ 40% น้ำเสียจากบ่อพลอย 10 % ใช้เครื่องมือผิดประเภทเก็บหอยตัวเล็ก 30%	10.เก็บหอยขนาดเล็ก 40% ตะกอนดินจากเหมืองพลอย.บ่อไร่และน้ำเสียจากแม่น้ำตราด 20% ฝนตกมากทำให้น้ำจืด 20% ใช้เครื่องมือที่ทำมาจากเหล็ก 20%	10.นำจิตมาก 30% ไม่รู้ 30% มีคนเก็บหอยขายตัวเล็ก 20% น้ำเสีย 10% มีคนต่างถิ่นมากเก็บ 10%
11.คุณมีความคิดเห็นอย่างไรถ้าจะมีการออกกฎข้อบังคับในการเก็บหอยขาว	11.เห็นด้วย 98% ไม่รู้.ตามใจ 2%	11.เห็นด้วย 63% ไม่เห็นด้วย 30% ไม่ออกความคิดเห็น 7%	11.เห็นด้วย 90% ไม่เห็นด้วย 10%	11.เห็นด้วย 91 % ไม่รู้ 9%
12..คุณคิดว่าคุณจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยขาวอย่างไร	12.ไม่เก็บหอยตัวเล็ก 40% ไม่เก็บหอยในฤดูวางไข่ 10% ไม่ใช้เครื่องมือรุนแรง 20% ให้ผู้ประกอบการรับซื้อหอยขาวตัวใหญ่ๆ 20% ให้ความร่วมมือกับทีมวิจัย	12.ไม่ใช้เครื่องมือรุนแรง 20% เก็บหอยตัวใหญ่ๆ 40% ให้ท้องถิ่นจำกัดขนาดของหอยขาว 20% ไม่เก็บหอยขาวในฤดู	12.ไม่เก็บหอยตัวเล็ก 40% ไม่ใช้เครื่องมือที่ทำมาจากเหล็ก 20% ให้ผู้ประกอบการซื้อหอยขาวตัวใหญ่ๆ 10% เก็บในฤดูกาล 20% บอกเด็กรุ่นหลังให้ช่วยกัน	12.ไม่เก็บหอยตัวเล็ก 40% ไม่เก็บหอยในฤดูวางไข่ 20% ไม่ทิ้งของเสียลงน้ำ 20% เก็บแต่พอประมาณ 20%

	5% บอกเด็กกลุ่มหลังให้ช่วยกัน อนุรักษ์ 5%	วางไข่ 20%	อนุรักษ์ 10%	
13.ถ้า นำเอาการอนุรักษ์หอย ขาเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อ พัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น คุณเห็นด้วยหรือไม่	13.เห็นด้วย 90 % ไม่รู้ 10%	13.เห็นด้วย 90% ไม่รู้ 10%	13.เห็นด้วย 90% ไม่ออกความคิดเห็น 10%	13.เห็นด้วย 80% ไม่รู้ 13% ไม่เห็นด้วย 7%
14.คุณทราบไหมว่าหอยขามี คุณค่าทางโภชนาการอย่างไร บ้าง	14.ไม่รู้ 100%	14.ไม่รู้ 100%	14.โปรตีน แคลเซียม 20% ไอโอดีน 10% ไม่รู้ 70%	14.ไม่รู้ 80% เป็นอาหาร 10% โปรตีน แคลเซียม 10%
15.คุณคิดว่าหอยขาไปแปรรู บได้อย่างไร	15.หอยดอง หอยเปรี้ยว 70% หอยกระป๋อง หอยสามรส 30%	15.หอยดอง หอยเปรี้ยว 50% หอยกระป๋อง หอย สามรส 20% อาหารคาวทุกชนิด30%	15.หอยดอง หอยเปรี้ยว 20% หอยกระป๋อง หอยสามรส 30% โมบาย 10% อาหารคาวได้ทุกชนิด 40%	15.อาหารคาวได้ทุกชนิด 60% อาหาร กระป๋อง 10% หอยดอง หอยเปรี้ยว 40%

16.ถ้าคุณเคยรับประทานหอย ขาว แล้วมีอาการ หรือผลข้าง เคียงหรือไม่ อย่างไร	16.ไม่มีอาการอย่างไร 100%	16.ไม่มีอาการอย่างไร 95% เป็นตกขาว 5%	16.ไม่มีอาการอย่างไร 80% ปวดท้อง, ถ่ายท้อง, ตกขาว 20%	16.ปวดท้อง, คัน 20% ไม่มีอาการอย่างไร 80%
17.คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่ทีม วิจัยทำ โครงการ “การศึกษาสถาน การณ์ หอยขาว เพื่อหาแนวทางการ อนุรักษ์ การวางแผนร่วมกันและใช้ ประโยชน์ จากหอยขาวอย่างยั่งยืน โดย การมี ส่วนร่วมของชุมชนบ้านแหลม กัลดี อ.เมือ่ง จ.ตราด”	17.เห็นด้วย 80% ไม่แสดงความคิดเห็น 20%	17.เห็นด้วย 80% ไม่เห็นด้วย 10% ไม่แสดงความคิดเห็น 10%	17.เห็นด้วย 90% ไม่ออกความคิดเห็น 10%	17.เห็นด้วย 80% ไม่ออกความคิดเห็น 20%

18.คุณเคยเก็บหอยขาวและมีวิธีการอย่างไรในการเก็บหอยขาวเป็นๆ ไว้กิน ได้นานๆ	18.แช่น้ำเค็ม 73 % ไม่ให้โดนแดด 27 %	18.แช่น้ำเค็ม 50% เก็บไว้ในที่ร่ม ไม่โดนแดด 50%	18.แช่น้ำเค็ม 45% เก็บเอามาไว้ในที่ร่มโดยรดน้ำบ่อยๆ 45% ไม่ออกความคิดเห็น 10%	18.แช่น้ำเค็ม 60% ไม่ให้โดนแดด 30% ไม่ทราบ 10%
19.คุณเคยเห็นหอยขาวและคิดว่าหอยขาวชอบอยู่ในสภาพพื้นที่แบบไหน	19.ดินปนทราย 100 %	19.ดินปนทราย 100%	19.ทราย 90% เลนปนทราย 10%	19.ดินปนทราย 70% ไม่ทราบ 30%
20.คุณมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับหอยขาว	20. ไม่เก็บหอยตัวเล็ก 70% ให้ช่วยกันอนุรักษ์ 30%	20. ไม่เก็บหอยตัวเล็ก 50% ช่วยกันอนุรักษ์ 50%	20.เก็บหอยตัวใหญ่ 60% เก็บตามฤดูกาล 30% ไม่ออกความคิดเห็น 10%	20. ไม่เก็บหอยตัวเล็ก 40% ช่วยกันอนุรักษ์ 40% ไม่ออกความคิดเห็น 20%

รายชื่อคณะที่มวิจัยและที่ปรึกษา

ชื่อ – นามสกุล

1. นายไพรวลัย ลีอิน

2. นายสมบูรณ์ ขาวคม

3. นายสนธยา จำสม

4. นางฉน เพียรเพ็ง

ตำแหน่ง

หัวหน้าโครงการวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งประธานสภา อบต.แหลมกลัด

อายุ 48 ปี

การศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 14 หมู่ 2 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1

อายุ 48 ปี

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 42 หมู่ 1 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2

อายุ 41 ปี

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 7

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 19 หมู่ 2 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งตัวแทนกลุ่มแม่บ้านตำบล
แหลมกลัดผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2

อายุ 49 ปี

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 72 หมู่ 2 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

รายคณะที่มิวิจัยและที่ปรึกษา (ต่อ)

ชื่อ – นามสกุล

5. นายหอม ประสิทธิ์นาวา

ตำแหน่ง

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. หมู่ 3 และ
สมาชิก อสม.

อายุ 52 ปี

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 98 หมู่ 3 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

6. นายประสิทธิ์ หนองกลม

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. หมู่ 3

อายุ 33 ปี

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 13 หมู่ 3 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

7. นายจำลอง ประสิทธิ์นาวา

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. หมู่ 10

อายุ 45 ปี

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 18 หมู่ 10 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

8. นายภาณุ ชนวนานิชกุล

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 โรงเรียนกิตติ
วิทยา

อำเภอเมือง จังหวัดตราด

อายุ 34 ปี

การศึกษา ปริญญาตรี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 307 หมู่ 1 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

รายคณะที่มิวิจัยและที่ปรึกษา (ต่อ)

ชื่อ – นามสกุล

9. นางรักษ์พล ผากำเนิด

10. นางนงคํ์นิจ สฟโชค

11. นางสาวโสภา ตะนาวศรี

12. นางสาวสุนทรี แสงศักดิ์ดา

ตำแหน่ง

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสาธารณสุขชุมชน ประจำ
อนามัยตำบลแหลมกลัด

อายุ 27 ปี

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 12 หมู่ 3 ตำบลตะกวด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10

อายุ 38 ปี

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 32 หมู่ 10 ตำบลตะกวด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งเลขาสภา อบต.แหลมกลัด
และสมาชิก อบต. แหลมกลัด

อายุ 28 ปี

การศึกษา ปริญญาตรี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 83 หมู่ 1 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต.หมู่ที่ 7

อายุ 30 ปี

การศึกษา ปริญญาตรี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 72 หมู่ 7 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

รายคณะที่มิวิจัยและที่ปรึกษา (ต่อ)

ชื่อ – นามสกุล

13. นายเทอดศักดิ์ กิจวิรัตน์

ตำแหน่ง

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2

อายุ 29 ปี

การศึกษา ปริญญาตรี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 49 หมู่ 2 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

14. นายสมนึก ประสิทธินาวา

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. หมู่ 10

อายุ 43 ปี

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 54 หมู่ 10 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

15. นายคมสันต์ ศิลาอาส

นักวิจัย

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มสัจจะ หมู่ 1

อายุ 27 ปี

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 8 หมู่ 2 ตำบลแหลมกลัด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

16. นายปรีชา ชื้อกำเนิด

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคลอง
ประทุน

17. นายศราวุฒิ หงษ์วิเศษ

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัด
แหลมกลัด

รายนามทีมวิจัยและที่ปรึกษา (ต่อ)

ชื่อ – นามสกุล

18. นายประดิษฐ์ กุมนน

19. อาจารย์อรุณี จิระประดิษฐ์

20. นางสาวสายสวาท วัชรรัตน์

21. พ.จ.อ.วิทยา จิระประดิษฐ์

22. นายสมคิด สีอิน

23. นายไชยันต์ สดสุริยะ

ตำแหน่ง

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร
อบต. แหยมกัลล

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 โรงเรียนศิริเวศ
รัตนธัมม์

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งปลัด อบต. แหยมกัลล

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. แหยมกัลล
หมู่ 8

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลแหยมกัลล

ผู้ประสานงานโครงการและที่ปรึกษา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนศิริเวศ
รัตนธัมม์

หมายเหตุ : ข้อมูลอ้างอิง ณ วันที่ได้รับอนุมัติโครงการ (กันยายน 2546)